

Az európai műholdas rádiónavigációs programok

Az Európai Parlament 2011. június 8-i állásfoglalása az európai műholdas navigációs programok félidős felülvizsgálatáról: a végrehajtás értékelése, a jövő kihívásai és finanszírozási kilátások (2009/2226(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az európai műholdas rádiónavigációs programnak (Galileo) a 2006. május 17-i intézményközi megállapodás és a 2007–2013-as többéves pénzügyi keret szerinti finanszírozásáról szóló, 2007. június 20-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel az európai műholdas navigációs programok (EGNOS és Galileo) végrehajtásának folytatásáról szóló, 2008. július 9-i 683/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre²,
 - tekintettel az Európai GNSS Ügynökség létrehozásáról szóló, 2010. szeptember 22-i 912/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre³,
 - tekintettel a „Cselekvési terv a globális navigációs műholdrendszer (GNSS) alkalmazásairól” szóló bizottsági közleményre (COM(2010)0308),
 - tekintettel az Európai GNSS Ügynökség „GNSS piaci jelentés” című dokumentumára (2010. október),
 - tekintettel „Az uniós költségvetés felülvizsgálata” című bizottsági közleményre (COM(2010)0700),
 - tekintettel „Az európai műholdas navigációs programok félidős értékelése” című bizottsági jelentésre (COM(2011)0005),
 - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
 - tekintettel az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság jelentésére, a Külügyi Bizottság és a Költségvetési Bizottság és a Regionális Fejlesztési Bizottság véleményére (A7-0165/2011),
- A. mivel az Európai Parlament folyamatosan támogatta – a Galileo és az EGNOS programok által végrehajtott – európai globális navigációs műholdrendszert, melynek célja az európai polgárok mindennapi életének javítása, Európa autonómiájának és függetlenségének biztosítása, valamint a műholdas navigációtól függő csúcstechnológiai világpiac jelentős részének megszerzése,
- B. mivel az EU jelenleg függ az amerikai globális helymeghatározó rendszertől (GPS), hiszen a GDP körülbelül 7%-át előállító tevékenységek támaszkodnak rá,

¹ HL C 146. E., 2008.6.12., 226. o.

² HL L 196., 2008.7.24., 1. o.

³ HL L 276., 2010.10.20., 11. o.

- C. mivel a Galileo a várakozások szerint olyan világos előnyöket fog nyújtani a GPS-hez képest, mint a megnövelt pontosság, a globális integritás, a szolgáltatás hitelesítése és garanciája, továbbá stratégiai autonómiát ad majd az Unió számára,
- D. mivel a globális GNSS piac exponenciálisan növekszik – becslések szerint 2020-ban eléri a 150 milliárd eurót –, de ennek kevesebb, mint 20%-a keletkezik az EU-ban,
- E. mivel az EGNOS-t már 80 000 európai gazdálkodó használja naponta, és a közelmúltban alkalmasnak minősítették a polgári repülés céljaira, és mivel a közeljövőben várhatóan a tengeri közlekedés céljaira is alkalmasnak minősítik majd;
- F. mivel a Galileo célja, hogy a világ technológiailag legfejlettebb, legkorszerűbb globális navigációs műholdrendszerévé váljon, amely képes felállítani a jövőbeni globális standardot magas fokú tudományos koncentrációt, fejlett technológiákat és szakképzett humán erőforrásokat bevonva, illetve hozzájárulva az innovációhoz és az uniós ipar versenyképességéhez,
- G. mivel az EGNOS és a Galileo 60 milliárd euró közvetett hozamot fog hozni az uniós gazdaságnak és társadalomnak, megerősített közúti és légi biztonság, csökkentett levegőszennyezés és kevesebb növényvédőszer-felhasználás, új munkahelyek és közbiztonság formájában, és a hasonló befektetésekhez képest rendkívül jelentős ár-érték arányt képviselve,
- H. mivel a négy globális és két regionális műholdas navigációs rendszer különböző nemzetközi szereplők általi felállítása miatt a szolgáltatások rendelkezésre bocsátásának gyorsasága létfontosságú elem ahhoz, hogy mihamarabb a Galileo lehessen az egyik alternatív lehetőség a rendelkezésre álló nagyobb GNSS-rendszerek között,
- I. mivel a globális rádió navigációs műholdrendszer (GNSS) finanszírozásához kezdetben választott köz- és magánszféra közötti partnerség kudarca miatt 2007-ben olyan döntés született, hogy a programok megvalósítását a továbbiakban kizárólag az uniós költségvetésből finanszírozzák (3,4 milliárd euró a meghatározás, a tesztelés és a kiépítés szakaszaira 2013-ig), és következésképpen az Európai Unió kizárólagos tulajdonossá vált, aminek eredményeképpen a Galileo és az EGNOS lesz az első ilyen típusú, nagyszabású, az EU tulajdonában lévő, projekt,
- J. mivel a Galileo polgári ellenőrzés alatt működő polgári rendszer, és valamennyi szolgáltatásának meg kell felelnie a nemzetközi újrjognak, az uniós szerződéseknak, illetve az ENSZ Alapokmányában és az ENSZ-szerződésekben lefektetett elveknek,
- K. mivel a programhoz kapcsolódó, és többek között a pontatlan költségbecslés és költségkezelési stratégiák miatt megnövekedett költségek csak a 18 műholdat magában foglaló kezdeti operatív képesség (Initial Operating Capacity, IOC) elindításának finanszírozását teszik lehetővé a jelenlegi költségvetésből,
- L. mivel a Bizottságnak világos értékelést kell bemutatnia az összes lehetséges technikai választási lehetőségéről, illetve a hozzájuk kapcsolódó költségekről és előnyökről azt megelőzően, hogy döntés születne a következő többéves pénzügyi keret uniós költségvetésének terhére történő további pénzügyi kötelezettségvállalásról;

Félideő értékelés: a végrehajtás értékelése

1. üdvözli a Bizottság jelentését, mely felvázolja e fontos irányadó kezdeményezés jelenlegi helyzetét és jövőbeli kihívásait;
2. sajnálja azonban a félideő felülvizsgálat késői megjelentetését, mivel túl sok ideig okozott bizonytalanságot a projektben elért általános haladásról és annak pénzügyi helyzetéről, ami káros hatással van a GNSS-alkalmazások piaci elterjedésére és az állami támogatásra;
3. az átláthatóság fokozása érdekében felhívja a Bizottságot, hogy a jelenlegi helyzet fényében frissítse a GNSS stratégiai keretet (C(2008)8378), beleértve a főbb fellépéseket, a becsült költségvetést és a célkitűzések eléréséhez szükséges menetrendet;
4. a jövőbeni költségtúllépések megelőzése érdekében felkéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki szigorú költségmegtartó és kockázatenyhítő politikákat, beleértve a műholdak fellövéséhez kapcsolódó költségek ellenőrzés alatt tartásához szükséges politikákat is; javasolja, hogy a Bizottság tanulmányozza az eddigi megállapításokat, és fontolja meg független szakértők alkalmazását – többek között az érintett iparágak szakterületeiről is – annak érdekében, hogy jelentősen javítani lehessen a projektirányítás hatékonyságát;
5. felhívja a Bizottságot, hogy az ambiciózus ütemterv betartása érdekében hajtsa végre a kockázatok csökkentése céljából javasolt intézkedéseket – mint a kritikus fontosságú munkacsomagok esetében alkalmazott kettős beszerzés –, figyelembe véve az érintett piacokon kialakult tényleges verseny szintjét, illetve a többek között a hetedik Úrtanács 2010. november 25-i állásfoglalásában tükröződő politikai akaratot a fellövési képesség jövőbeni fenntartására Európában;

Pénzügyi helyzet

6. úgy véli, hogy a kezdeti operatív képességet – mely 18 műholdon alapuló kezdeti szolgáltatások nyújtására képes – legkésőbb 2014-re meg kell valósítani annak biztosítása érdekében, hogy valóban a Galileo legyen a vevőkészülékek gyártóinak második hivatkozási GNSS-rendszere; sürgeti e tekintetben a Bizottságot, hogy minél előbb indítsa el a keringési pályán történő tesztre szolgáló négy műholdat, dolgozzon ki világos ütemtervet a fennmaradó 14 műhold fellövésére, és fejezze be a végleges munkacsomagokat;
7. meggyőződése, hogy a 27 műholdból és megfelelő számú pótműholdból álló rendszeren, valamint a megfelelő földi infrastruktúrán alapuló teljes operatív képesség (Full Operating Capacity, FOC) előfeltétele a Galileo hozzáadott értékének eléréséhez a hitelesítés, a magas fokú pontosság és a folyamatos szolgáltatás szempontjából, és ezáltal a gazdasági és társadalmi előnyök learatásához; úgy véli, hogy a teljes operatív képesség teljesítésének az európai intézmények általi világos és egyértelmű támogatása szükséges ahhoz, hogy a felhasználókat és a befektetőket meg lehessen győzni az EU hosszú távú elkötelezettségéről; felkéri a Bizottságot, hogy ennek érdekében küldjön pozitív jelet a piac számára;
8. sajnálja, hogy nem javasoltak kiegészítő finanszírozást e programra a többéves

pénzügyi keret kiigazítása által, ami további késésekhez, újabb költségekhez és esetleg a megfelelő alkalom elszalasztásához vezet; ennek tükrében úgy véli, hogy a teljes operatív képességet legkésőbb 2018-ra el kell érni, ami a Bizottság becslése szerint további 1,9 milliárd eurós kiegészítő finanszírozást, 2014-től kezdődően pedig körülbelül évi 800 millió eurós finanszírozást igényel a működési költségek fedezésére; felhívja a Bizottságot, hogy aktívan használjon ki a hatékony működésből származó minden megtakarítási lehetőséget és hozzon létre megfelelő finanszírozási struktúrát (figyelembe véve többek között a Galileo kereskedelmi szolgáltatásából származó bevételeket) a szükséges kiegészítő finanszírozás korlátozása érdekében;

9. kiemeli, hogy a GNSS K+F tevékenységeinek jelenlegi uniós finanszírozása nem több mint évi 15 millió euró; felhívja a figyelmet arra, hogy más K+F programok láthatják a kárát annak, ha e tevékenységek kiegészítő finanszírozása a jelenlegi (7. kutatási) keretprogram terhére történik; véleménye szerint a jövőben több finanszírozást kell biztosítani a 8. kutatási keretprogram alatt és egyéb intézkedések révén a GNSS-alapú termékek és szolgáltatások fejlesztésének elősegítése érdekében;
10. hangsúlyozza a GNSS-alkalmazások és -szolgáltatások kifejlesztését szolgáló finanszírozás növelésének alapvető fontosságát annak biztosítása érdekében, hogy a Galileo által képviselt infrastrukturális beruházást teljes mértékben ki lehessen aknázni, és hogy a Galileo rendszer teljes kapacitása kiépülhessen;

A nyilvánosság tájékoztatása

11. határozottan úgy véli, hogy a GNSS számára csak úgy biztosítható kiegészítő finanszírozás, ha a döntéshozók és a közvélemény figyelmét sikerül felhívni azokra az előnyökre, amiket a GNSS kínálhat az EU gazdasága és társadalma számára; helyesli az éves „Galileo Masters” ötletversenyhez (amelyen 2010-ben 44 ország 350 nevezője indult), a Galileo gyermekversenyhez és a GNSS-innovációs díjhoz hasonló konkrét kezdeményezéseket;
12. sürgeti a Bizottságot és az Európai GNSS Ügynökséget, hogy tegyenek sokkal jelentősebb erőfeszítéseket azért, hogy felhívják a potenciális felhasználók és befektetők figyelmét a GNSS-re, elősegítsék a GNSS-alapú szolgáltatások használatát, valamint azonosítsák és összefogják az ilyen szolgáltatásokra irányuló európai keresletet; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a Galileo uniós szintű közérdek, ezért indokoltan tart igényt közfinanszírozásra;
13. felkéri a Bizottságot és a GSA-t, hogy megfelelő pályázati felhívások, tudatosságnövelő kampányok és technológiatranszfer-mechanizmusok révén lépjenek kapcsolatba a világgal kapcsolatos tevékenységet folytató nemzeti hatóságokkal és kkv-kal mint a GNSS-alkalmazások potenciális végfelhasználóival, ezzel párhuzamosan hangsúlyt helyezve az európai regionális egyensúly fenntartásának fontosságára;

Nemzetközi dimenzió

14. felhívja a Bizottságot, hogy aktívan vonja be a világ azon régióit, ahol az európai GNSS-technológia és -alkalmazások használata segítheti a piac fejlődését, mint például Latin-Amerika, Délkelet-Ázsia vagy Afrika;

15. támogatja a Bizottság azon erőfeszítéseit, hogy biztosítsa a Galileo kompatibilitását és interoperabilitását az egyéb műholdas navigációs rendszerekkel, és hogy globális szabványosításra törekszik; e tekintetben sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy használjanak fel minden rendelkezésre álló eszközt a jelenlegi kompatibilitási kérdések Kínával történő gyors megoldása érdekében;

Jövőbeli kihívások: finanszírozás és irányítás

16. hangsúlyozza az űrpolitika és a műholdas rádió navigációs program stratégiai fontosságát azon törekvés szempontjából, hogy konkrét projektekre alapozva alakítsanak ki egy tényleges európai ipari stratégiát, amely projektek kézzelfogható eredményeket nyújtanak a polgároknak és vállalkozásoknak; e tekintetben felkéri a Bizottságot, hogy ismerje el a műholdas navigáció által betölthető fontos szerepet, és integrálja azt az összes többi releváns közösségi politikába;
17. kiemeli, hogy a további késések, a költségek újratervezésének és a felhasználói bázis destabilizációjának minimálisra csökkentése érdekében fontos a hosszú távú stabilitás; e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy mielőbb nyújtson be jogalkotási javaslatot a GNSS-programok szolgáltatásainak jövőbeni szintjére, finanszírozására és irányítására vonatkozóan; úgy véli továbbá, hogy a programok megfelelő irányítása érdekében létfontosságú a releváns tudás és a felhalmozott tapasztalat megtartásának biztosítása;
18. felkéri a Bizottságot, hogy a jövőbeni jogalkotási javaslat keretében végzendő hatásvizsgálat tartalmazzon világos és átfogó tájékoztatást a következőkről:
- a különféle Galileo műhold-konfigurációk (többek között az IOC és az FOC, akár önmagukban, akár más GNSS-rendszerekkel kombinálva) által biztosítható szolgáltatások (nyílt szolgáltatások, életvédelmi szolgáltatás, kereskedelmi szolgáltatások, kormányzati ellenőrzésű szolgáltatások) műszaki jellemzői (pontosság, földrajzi lefedettség, integritás stb.);
 - az EGNOS szolgáltatások szerepe a különféle lehetséges Galileo-konfigurációk fényében, valamint annak megválaszolása, hogy teljes operatív képesség esetén meg kell-e tartani az EGNOS-t;
 - a lehetséges Galileo- és EGNOS-konfigurációk költségei, az infrastrukturális beruházások, valamint az igazgatási és rendkívüli költségek tekintetében (az IOC, az FOC és más lehetséges választási lehetőségek esetében);
19. úgy véli, hogy a Galileót és az EGNOS-t – mivel uniós tulajdonú európai programok, amelyek EU-szintű közérdeket képviselnek – nagyrészt az EU költségvetéséből kell finanszírozni; úgy véli, hogy – az EU-költségvetésből származó hozzájárulások mellett – valamennyi lehetséges finanszírozási forrást, beleértve az innovatív finanszírozási formákat is, meg kell vizsgálni; hangsúlyozza, hogy a múltban alkalmazott eseti, sürgősségi költségvetési megoldások veszélyeztetik az ilyen stratégiai, nagyszabású uniós projektek sikerét és hozzáadott értékét, illetve aláássák az őket előrevívó politikai lendületet; ezért úgy véli, hogy tartós, globális és hosszú távú finanszírozási megoldásokat kell találni; javasolja, hogy előre meghatározott éves összeget biztosítsanak az EU költségvetéséből (a Galileo fennmaradó infrastruktúrájának, valamint a működési költségek finanszírozására); kiemeli, hogy a 2013 utáni időszak félidős felülvizsgálatában található becsült összegek jelzésértékűek, és felhívja a

Bizottságot, hogy 2011 nyaráig nyújtsa be a becsült pénzügyi szükségletek részletes felsorolását a projekt elszámoltathatóságának, kiszámíthatóságának és átláthatóságának növelése érdekében;

20. úgy véli, hogy a váratlan kiegészítő költségeket a közösségi költségvetésből kell finanszírozni az egyéb meglévő programok veszélyeztetése nélkül; e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy értékelje egy „Galileo tartalékalap” létrehozásának lehetőségét az ilyen váratlan költségek fedezése érdekében;
 21. úgy véli, hogy a GNSS hosszú távú irányítási és igazgatási szerkezetének gondoskodnia kell a feladatok és felelőségek Bizottság, Európai GNSS Ügynökség és Európai Űrügynökség közötti megosztásáról, valamint meg kell oldania az egyéb releváns kérdéseket, például a megfelelő költségmegosztás, a bevételek elosztására szolgáló mechanizmus, a felelősségi rendszer, az árpolitika, illetve a magánszféra lehetséges bevonásának és GNSS-programokhoz való hozzájárulásának kérdéseit; ezzel összefüggésben felkéri a Bizottságot, hogy tegyen gyors előrelépést a rendszer üzemeltetésére szolgáló jövőbeni irányítási mechanizmusokkal kapcsolatosan zajló mérlegelésben, vállaljon felelősséget a hosszú távú műveletekért és az infrastruktúra kiigazításáért, biztosítsa a felhasználók számára nyújtott szolgáltatások és adatszolgáltatások folyamatosságát, valamint maximális mértékben aknázza ki a kereskedelmi szolgáltatások kifejlesztésében rejlő lehetőségeket;
 22. hangsúlyozza, hogy a GNSS hosszú távú irányítási és igazgatási szerkezetének teljes mértékben átláthatónak, pénzügyi szempontból ésszerűnek és elszámoltathatónak kell lennie, és a lehető legfelelősségteljesebben kell működnie; ezzel összefüggésben megállapítja, hogy a Tanáccsal és az Európai Parlamenttel rendszeresen egyeztetni kell, és ezeket az intézményeket részletesen tájékoztatni kell a fejleményekről;
 23. felkéri a Bizottságot, hogy alakítson ki megfelelő mechanizmusokat annak biztosítására, hogy a magánkézben lévő és a kormányzati ellenőrzésű GNSS-alapú szolgáltatások és alkalmazások egyaránt eleget tesznek az alapvető állampolgári jogoknak, például a magánélet és a személyes adatok védelméhez való jognak;
- o
- o o
24. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és az Európai Űrügynökségnek.